

Intervju generalne sekretarke Vijeća za regionalnu saradnju Majlinda Bregu

Približavanje Evropi: smanjenje cijena rominga između Zapadnog Balkana i Evropske unije

Na Dan Evrope generalna sekretarka Vijeća za regionalnu saradnju Majlinda Bregu, u razgovoru za „Zëri“, iznosi prve pojedinosti jednog od konkretnih postignuća za građane Zapadnog Balkana.

Q: Prošle sedmice je najavljeno da će cijene rominga između Zapadnog Balkana i Evropske unije biti smanjene od oktobra. Šta to zapravo znači? Koja su ograničenja cijena?

MB: To znači da od oktobra ove godine očekujemo da će građani Zapadnog Balkana i Evropske unije (EU), uključujući i našu dijasporu koju brojimo u milionima, moći koristiti mobilni internet u romingu po cijenama koje su u prosjeku na nivou regiona barem za trećinu manje od **onoga što trenutno plaćaju** u okviru različitih paketa, dodataka, i slično.

Da se, međutim, vratim korak nazad i objasnim složen proces pregovora koji još uvijek traje.

Ono što je najavljeno prošle sedmice se odnosi na dogovor koji su postigli operateri iz EU i sa Zapadnog Balkana u pogledu najviše cijene jednog gigabajta u romingu koja će se primjenjivati od oktobra 2023. godine. Najviša cijena predstavlja gornju granicu, odnosno maksimalan nivo maloprodajne cijene za prenos podataka u romingu koju će telekom operateri nuditi svojim klijentima, odnosno građanima našeg regiona i EU.

Dosada je ukupno **38 telekom operatera** sa Zapadnog Balkana i Evropske unije dijelom ovog sporazuma, dok su drugi operateri dobrodošli da se u bilo koje vrijeme pridruže. Svi oni imaju svoje pakete i cijene, neki manje, neki veće, a neki od njih iz EU u svojim paketima imaju cijenu od **500 eura po gigabajtu**. Uobičajene cijene su čak i više i kreću se do vrtozglave **21.000 eura po gigabajtu**. Činjenica da je 38 telekom operatera u sklopu pregovora, a poštujući svoje poslovne planove, ali i poziv političkog nivoa, dogovorilo poštenu jedinstvenu maksimalnu gornju granicu cijene od **18 eura po jednom gigabajtu** od oktobra 2023. godine je velika stvar, čak i ako će neki cijene smanjiti više od drugih. U slučaju kosovskih telekom operatera, na primjer, cijene u paketima koji se trenutno nude se kreću između 13 i 30 eura po gigabajtu. Cijene se razlikuju od jednog do drugog operatera, te će svaki od njih trebati da ih na odgovarajući način prilagodi.

Q: Da li već znamo o kolikom smanjenju govorimo za Zapadni Balkana? Da li to znači da će naš gigabajt koštati 18 eura?

MB: Ne znači. To samo znači da od oktobra ove godine gornja granica cijene, odnosno maksimalna cijena po jednom gigabajtu koju operateri budu nudili ne može premašivati 18 eura. Potom će ova najviša cijena biti smanjena na **14 eura 2026. godine**, odnosno na **9 eura 2028. godine**. Očekujemo da za građane našeg regiona cijena u prosjeku bude manja za najmanje jednu trećinu od postojeće. Ovaj sporazum će uticati na tržište i dovesti do značajne konkurencije među onima koji su dio Deklaracije, ali i među onima koji to još uvijek nisu. Uticat će čak i na one čije cijene su trenutno niže od dogovorenih maksimalnih cijena.

Zbog pravila i zakona o poštenoj tržišnoj konkurenciji, operateri ne mogu pregovarati o cijenama koje nudi svaki pojedinačni operater.

Ono što smo mi sa svoje strane mogli uraditi, zajedno sa Evropskom komisijom, bilo je da **okupimo operatere te započnemo i olakšamo proces kojem su se svi dobrovoljno priključili i nama povjerili ulogu u pregovorima.** To što su operateri potpisali Deklaraciju o romingu nije bio mali poduhvat, kao ni pregovori o smanjenju maksimalnih cijena koji su uslijedili sa nekoliko desetina firmi koje se u svom radu vode sticanjem dobiti. Moram reći da to nije bio niti lagan niti jednostavan proces. I još uvijek nije završen, jer od sada pa do oktobra ove godine očekujemo da operateri, koji i sami imaju svoje poslovne izazove, održe obećanje dato u Deklaraciji i prilagode i **omoguće povoljnije ponude sa značajno smanjenim cijenama rominga za građane Zapadnog Balkana i EU. Mi ćemo ih sigurno držati za riječ, a očekujem da će i građani.**

Q: Koliko shvatam, ovo je rezultat Deklaracije koju su telekom operateri potpisali prošle godine na samitu u Tirani?

MB: Da. Dugi i teški pregovori koji su trajali godinu dana kulminirali su potpisivanjem Deklaracije o romingu EU i Zapadnog Balkana na samitu Berlinskog procesa koji je održan prošle godine u Tirani u prisustvu svih premijera, uključujući i premijere iz našeg regiona, kao i predsjednice Evropske komisije Ursule von der Leyen i predsjednika Evropskog vijeća Charlesa Michellea.

Bio je to **trijumf regionalne saradnje** koja se realizuje putem Akcionog plana za zajedničko regionalno tržište, ali i na neki način nastavak uspjeha regionalne saradnji ostvarenog kroz režim „rominga kao kod kuće“ u kojem svi uživamo od jula 2021. godine. To je, međutim, bio samo prvi korak. Moram reći da je pravi posao počeo nakon potpisivanja u decembru uz mjesec teških pregovora svih operatera, koje su Evropska komisija i Vijeće za regionalnu saradnju olakšavali. Nedavna najava smanjivanja gornje granice cijene prenosa podataka u romingu predstavlja drugi korak u ovom složenom procesu.

Sada ulazimo u narednu, najvažniju i najosjetljiviju, fazu a to je **proces provođenja onog što je dogovoreno** koju ćemo pomno pratiti.

Suština misije Vijeća za regionalnu saradnju je približavanje našeg regiona Evropskoj uniji, a ovo je dio toga, naš doprinos evropeizaciji regiona. Kao što je jedan od otaca Evropske unije rekao „Evropa neće nastati odjednom niti prema jedinstvenom planu. Ona će se stvarati kroz konkretna postignuća“.